

meg az alperes késedelme beállta időpontjában fennállott magyar korona értékében a felperes követelését, —

mert a korona értékcsökkenéséből eredő hátrány nem kizárólag az alperes mulasztására vezethető vissza, hanem olyan közismert gazdasági okok következménye, amelyek az egyesek cselekvőségétől független jellegüknél fogva nem róhatók kizárólag az egyik fél terhére.

Ezekből az okokból a m. kir. Kuria a magyar korona értékében bekövetkezett csökkenésből eredő különbözetnek csak 40%-át ítélte meg az alperes terhére róvhatónak s ennyiben helyet adva az alperes felülvizsgálati kérelmének, a felebbezési bíróság ítélete részbeni megváltoztatásával a magyar korona értékcsökkenésének megfelelően felértékelt marasztalási tőkét ennek 40%-ára és az ezután járó törvényes kamatra szállította; ezt meghaladó részében ellenben az alperest felülvizsgálati kérelmével elutasította, azonban ugyanőt arra való tekintettel, hogy a követelés összege bírói megállapítástól függött, a Pp. 426., 508. és 543. §§-ai értelmében a felülvizsgálati eljárás költségének megtérítésére is kötelezte. P. IV. 185/1925. sz.

Vételárelőleg valorizálási időpontja. A m. kir. Kurianak gyakorlata értelmében az ügyletnek hatálytalanná válása, megszünte vagy egyéb okból nem teljesülése folytán az előbbi állapot helyreállítására kötelezett fél az ügyletre előlegül kapott pénzösszeget csak azon esetben tartozik annak a lefizetések volt értékében visszaszolgáltatni, ha az ügylet egyedül és kizárólag az ő hibájából nem ment teljesedésbe. — Ellenben ha az ügylet mindkét fél hibáján kívül fekvő okból (pl. gazdasági lehetetlenülésnek a teljesítési idő folyamán beállta okából), vagy mindkét félnek, avagy egyedül az előleget adó félnek hibája miatt, vagy a feleknek közös akarata (pl. kölcsönös elállás) folytán nem ment teljesedésbe, akkor az előleg visszaadásában késedelmes fél a kapott előleget — ellenkező megállapodás hiányában — abban az értékben köteles visszaszolgáltatni, amellyel az a visszaszolgáltatási kötelezettség beálltakor bírt.

P. VII. 2166/925.)

(Ez a döntés összefügg a tanács valorizálási gyakorlatával, amely jórésztben a vétkekességen alapul. Óhajtható volna, ha a valorizációs javaslatnak talán egyeffel haladása: a pénz romlásával önmagában a valorizáció alapjául való elfogadása a vétkekességi elv feladására vezetne. A valorizáció fokánál még mindig honorálásra találhatnak a vétkekességi szempontok is.)

Kényszerértékesítés — elszámolás útján. A K. t. 379., 380. és 381. §-ai subsidiarius jellegűek, vagyis csak akkor alkalmazhatók, ha a felek másképp nem rendelkeztek, már pedig a felek a nem vitás tényállás szerint a K. t. 306. §-ának az alkalmazásában állapotdakt meg. — A felperes felülvizsgálati panasza azonban mégis alapos; arról van ugyanis most *lényegileg szó*, vajjon felperes az 50 darab Atlantica- és 150 darab Lichtig-részvényt magának a tőzsdei nap középárfolyamán jogosan megtarthatta-e?

Ezt a kérdést a m. kir. Kuria ideiglenes értelemben döntötte el.

Nem vitás ugyanis, hogy a felek írásbeli megállapodása értelmében felperes az 50 darab Atlantica- és 150 darab Lichtig-részvényt is a K. t. 306. §-a szerint nyilvánosan eladhatta, már pedig ez a feljogosítás ellenkező kikötés hiányában magában foglalja azt is, hogy felperes a kérdéses tőzsdei árral bíró részvényeket tőzsdei árban maga veheti meg, ha ez a joga a 3. alattiiban külön kiemelve nincs is, mert alperesre nézve teljesen

közömbös az, hogy felperes az általa másnak eladott részvényekért nála befolyt vagy a saját maga által megvett részvények tőzsdei árát számolja-e el alperes folyószámláján.

P. VII. 2563/925.

(A döntés évi magja helyes, de az ilyen elszámolásról szóló értesítés kötelező elküldését kell hangsúlyozni, nehogy spekulációra szolgáljon alapul.)

Kényszerértékesítés időpontja. A K. t. 351., 352. §-ában nincs meghatározva az, hogy az eladó az árut a késedelmes vevő rovására a késedelem beálltával azonnal tartoznék eladni; az eladó e jogával mindaddig élhet, míg a vevő késedelembe van.

P. VII. 3058/925.

(A döntést helyeselni kell. Ez az állásfoglalás módot ad arra, hogy az eladó kísérletet tegyen időhaladék nyújtásával egy esetleges megegyezés megkötésére. Az ellenkező álláspont belekényszeríti az eladót az azonnal való értékesítésbe, ami sokszor elvágja a békés elrendezés lehetőségét.)

Ügylet egységessége. Abból, hogy a két próbavagon bányafa bányauzem céljaira szolgált — az tehát mint egységes egész volt az ügylet tárgya, — amelyet alperes az ő vevőjével kötött ügylet természeténél fogva annak csak mint egészet szállíthatta és hogy ekként az alperes a részbeni teljesítés elfogadását már csak azért is jogszzerűen tagadhatta meg, mert csak így óvhatta meg magát azokkal a kifogásokkal szemben, amelyekkel ő ellenében a nem kötésszerű áru szállításából folyóan az ő vevője élni lehetett volna, nyilvánvaló, hogy a vételi ügylet tárgyál szolgált áru annak dologi oszthatósága dacára jogilag oszthatatlan. Minthogy pedig az irányadó tényállás szerint a két vagonban szállított áru csak részben felelt meg a megrendelésnek, részben — közel 40% erejéig — pedig — pedig nem megrendelészerű volt: az alperes az ügylettől jogosan állott el.

Ezek szerint a fellebbezési bíróság anyagi jogi szabályt sértett azzal az ítéleti döntésével, hogy felperes egy vagon fának szerződéses vételárát alperestől jogosult követelni s hogy alperes csupán egy vagon szerződésellenes minőségű fát illetően követelhet kártérítést. P. VII. 1304/924. sz.

(Állandó gyakorlat.)

Kárenyhítési köteletség megszorítása. A m. kir. Kuria fellebbezésében elfoglalt jogi álláspont szerint az alperes csak akkor nem tartozik kártérítéssel, ha a felperesnek a felek közt létrejött szerződésnek megfelelő feltételekkel módjában állott volna magát a kereseti árura nézve fedezni; azonban a meg nem támadott tényállás szerint a felperesnek ez módjában nem állott. Alaptalan tehát az alperesnek az a vitatása, hogy a felperes amennyiben hitel mellett nem szerezhette be az árut, tartozott volna esetleg kölcsönt felvenni. P. VII. 979/925.

(V. ö. Dr. Beck Salamon cikkét: Vétő fél védelme — folyó évi 1. számunkban.)

Alkalmazotti rendelet. Az 1910/1920. M. E. számú kormányrendelet hatálya annak 1. §-a értelmében azoknak szolgálati viszonyaira terjed ki, akik kereskedőnek, vagy iparosnak vállalatában mint tisztviselők, vagy kereskedősegédek vannak alkalmazva.

E rendelet alkalmazhatóságának szempontjából tehát nemcsak az alkalmazotti, hanem a munkaadó foglalkozása, üzlet- és munkaköre is figyelembe veendő és ha a munkaadó kereskedői, vagy ipari vállalati minősége meg nem állapítható, az alkalmazotti